

2021-05-06
S2021/04126 (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om fallprevention

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra hälsoekonomiska beräkningar av vissa åtgärder och arbetssätt, som ligger inom hälso- och sjukvården och socialtjänstens område, och som syftar till att minska risken för fallolycka.

Socialstyrelsen ska också fortsatt sammanställa och sprida kunskap om systematiskt arbete med fallprevention till hälso- och sjukvården och sociala omsorgen.

Uppdraget ska genomföras i samverkan med Sveriges Kommuner och Regioner och andra relevanta aktörer.

För uppdragets genomförande får Socialstyrelsen använda högst 3 000 000 kronor under 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet, anslagsposten 8 Övrig verksamhet.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 31 maj 2022.

Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Fallolyckor är vanliga bland äldre personer och kan orsaka skador, förlorad självständighet, försämrad livskvalitet och dödsfall. Cirka tusen personer dör varje år från en fallolycka. Av dem är ca 46 procent kvinnor och 54 procent

män. Av de drygt 69 000 personer som behövdes läggas in på sjukhus efter att ha skadat sig i en fallolycka under 2019, var 50 600 personer 65 år eller äldre. Av dem var 58 procent kvinnor och 42 procent män.

Socialstyrelsen har sedan 2015 haft regeringens uppdrag att arbeta med fallprevention. Det senaste uppdraget gavs i myndighetens regleringsbrev för 2018. Uppdraget var tudelat; dels att ta fram ett samlat stöd kring fallprevention riktad till professionen och verksamhetsledning, dels att årligen genomföra en informationskampanj riktad till äldre kring hur man kan skydda sig själv från en fallolycka. Myndigheten slutredovisade sitt uppdrag i mars i år. Inom ramen för uppdraget har Socialstyrelsen tagit fram tre webb-utbildningar riktad till professionen inom vård- och omsorg, ett samlat kunskapsstöd som finns tillgängligt på kunskapsguiden.se samt olika informationsmaterial riktad till äldre själva om hur de kan skydda sig själva från fallolyckor.

Socialstyrelsen har utvärderat en av de utbildningar som de tagit fram, Ett fall för teamet. Totalt har ca 6 300 deltagare registrerat sig och deltagit i utbildningen. De flesta är undersköterskor, men även fysioterapeuter, arbetsterapeuter och sjuksköterskor har tagit del av utbildningen. Resultatet visar att efter genomförd utbildning har i sju av tio fall verksamhetens arbetsätt förändrats när det gäller att värdera och utreda fallrisk samt avgöra, planera och genomföra fallförebyggande åtgärder. Det som hindrar dem att arbeta enligt den nya kunskapen är enligt utvärderingen bl.a. att inte alla i teamet har genomgått utbildningen. Det är därför viktigt att fler verksamma inom vården och omsorgen genomgår utbildningen.

I januari 2021 träffades regeringens äldreforskarråd för att diskutera förebyggande och rehabiliterande insatser för äldre personer. Rådet informerade regeringen om bl.a. olika studier som gjorts avseende fallprevention som t.ex. studien Säkra steg och utvecklandet av träningsprogrammet HIFE, båda från Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering, avdelningen för fysioterapi vid Umeå universitet. Även lokala projekt för fallprevention i Landskrona och Göteborg lyftes som positiva exempel av äldreforskarrådet.

Närmare om uppdraget

För att motivera bl.a. verksamhetsledning att prioritera fallprevention, behöver fördelarna med att arbeta fallpreventivt tydliggöras. Socialstyrelsen

får därför i uppdrag att genomföra hälsoekonomiska beräkningar inriktat på sådana åtgärder och arbetssätt som återfinns inom hälso- och sjukvården och socialtjänstens verksamhetsområden. Förhoppningen är att dessa beräkningar ska kunna användas för att identifiera kostnadseffektiva åtgärder som också bidrar till minskat lidande för den enskilde. Sådana beräkningar kan därefter användas av regeringen och kommunsektorn i deras arbete med att förbättra arbetet med fallprevention

Myndigheten kan prioritera att genomföra beräkningar för fallpreventiva insatser och åtgärder i de situationer där risken för fallolyckor är som störst. Socialstyrelsen ska där det är lämpligt redovisa resultatet uppdelat på kön och ålder.

Socialstyrelsen ska fortsätta sprida kunskap om systematiskt fallpreventivt arbete med syfte att fler som arbetar inom sektorn tar del av kunskapsmaterialet. Uppdraget kan utgå utifrån det material och underlag som arbetades fram inom ramen för tidigare uppdrag. Om myndigheten ser behov eller finner det lämpligt att kan materialet utvecklas eller utökas.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Jenny Wada

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/Budgetavdelningen
Sveriges Kommuner och Regioner